

საუბრალოთ

ქუჩა

მკირე წლივანთაივის.

№ 11. 1915 წ.

ქართული
ბიბლიოთეკა

წელიწადი 80-XI.

№ 11

ივნისი, 1915 წ.

მ. ბ. მ. ი.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I—ობოლი, —სურათი	i
II—ნაკადულის მკითხველები:—1. დარეჯან ბერძნიშვილი—სოფ. ქვე- მო მაჩხაანი,—2. ნესტორ ჯაფარიძე,—ქუთაისი,—3. ირა ფალია- შვილი—თბილისი,—4. თამარ მამალაძე—ყვირილა,—5. ვლა- დიმერ ხატიშვილი—სიღნაღი—6. ალექსი პილაძე—ქუთაი- სი,—7. შაკო ახვლედიანი—თბილისი,—8 დ 9, ნინო, თამარ, ქეთო, ირაკლი და ქაიხოსრო მურვანიშვილები—სურამი,—10. მალვინა მიქელაძე—ქუთაისი	3
III—აბუზულ ბავშვებს,—ლექსი გ. ქუჩიშვილისა	4
IV—ტუჩიას მუქარა,—დავ. კილოსანიძისა	5
V—ვასო და ბაყაყი,—ლექსი დავ. ელიოზიშვილისა	11
VI—ხურო (ხალხური ზღაპარი) ჩაწერილი კიშურისპირელისა	20
VII—გასართობი: შარადა, რებუსი და აღსნა	24

„საქართველო“

მკითხველები

აკუზულ გავშვებს

ბ სვირი რას დაგიშვიათ,
რათ ეძლევიტ ვარაშსა,
რათ ახარებთ, ბავშვებო,
ქვეუნი სტერს და არაშსა?

ინაუარდეთ, ილბლეთ,
ანგელოზურ სულითა,
და იზარდეთ, იზარდეთ,—
ღვთიურ სიუვარულითა...

გ. ქუჩიშვილი

ტუჩიას მუძარა

მოთხრობა.

I

დეს შელია ცუდ გუნებაზეა. მამოიბრინა მთე-
ლი სოფელი, მინდორი, ოფუძი გაიწურა,
მაგრამ შეილისათვის ჟერაფერი იშოვნა.

— ამოწვევტილან ერთობ წვეული თა-
გვები, თუ როგორ არის?— ფიქრობს გამწარებული, და სი-
სწლი ეელში აწვება. ან როგორ არ მოაწვება, როდესაც აი
ორი დღეა მისი შეირფასი შეუღლე გავიდა საკვების საშოვ-
ნელად ოჯახისათვის და დღესაც არ დაბრუნებულა. — რა გა-
საჩენი იყო ჩვენი გვარი! ძაღლია და — ჩვენი მტერია; ადამი-
ანს სომ ნულარ იტყვიო! ჭკუა მოუციაო ჩვენთვის გამჩენს,
იმასიან! კარგია, თქვენმა მზემ, მაგრამ რაში გამოვიყენოთ?
ჩამოუარე გრიგოლს, ვიფიქრე, ქლიავი ექნებოდა ბაღში. ერ-
თადერთი შეილი ნუ მომიკვდება, ერთი ქლიავიც ვერა ვნახე
სანიშნოდ! არსენს ჩამოურბინე; იმას სომ საქათმე ეხოვს
განაპირასა აქვს. მაგრამ ვაი ამ ჩამორბენას: გამაცევა, გამა-
ცხელა: ასეთი გვება ძაღლი წამოგორებულიყო იქ, რომ ერთ
ლუკმადაც არ ვეყოფოდი იმ წვეულსა. მოდი, ისევ არჩილს
ვეწვევი: თავადია, სახლი სავსე აქვს; ჰატრონიკი არსადაა.

ეწვია, მაგრამ საუბედუროდ: ზირში ნერწვევი მოუვიდა;
ბევრი ლოკვისაგან ღამის გაიფლიოვ ტუჩები; ქათმის სუნი

სომ თავბრუს ასვევს, მზადაა ცხვირი მოიგლიჯოს. მართლაც, არჩილის ესო მადის ამძლეულ სურათს წარმოადგენდა: მრავალი ისვი, ბატი, წიწილ-ფარია, სსვა-და-სსვა ჯიშის მამალი, ინდოური და ბაჭია ჭყუთუთუბედა ესოში.

— არა, ეს ინდოური რაღა გასაჩენი იყო! უმსგავსი! სსვა გასართობი ვეღარ უზოვნია: ხან წითლდება, ხან ღურჯდება; იბერება კიდეც, თითქოს ფრინველთა ძეგე იყოს! დახე, რო მღერის კიდეც! იქნება ბუღბუღად მიაჩნია თავი?

ამ დროს მართლა მოიხშა ინდოურის უგემური ვიირილი.

— უუტ-უუტ-უუტ-უუტ!

— ეს რაღაა?! მსესე წამოგორებულა ფისუნია და ძაღლის ლეკვს ეთამაშება. ხწორედ რომ საკვირველია ასეთი განწყობილება! თუმცა შესამედაა დედად, მაინც ვერ წარმოიდგენდა მეგობრობას მათ შორის.—ლეკვის დანახვაზე ტანში ქრუანტელმა დაუარა:—უჰ! წეველ იყოს შენი გვარი!

— ჰაუ, ჰაუ, ჰაუ!—მეჭეფა უცაბე ლეკვმა წვრილი ხმით და ციცაზე მიიწია.

მელიამ სცქვიტა ეურები და მოეურცნლას აჩირებდა, რადგან დიდი ძაღლი მოეჩვენა, მაგრამ ძალე მოვიდა ისევ გონს. ასლა მისი ეურადღება მიიქცია თეთრმა აბურძენულმა მამალმა, რომელიც ბატონობდა მთელს ესოში, ლეკვსაც-კი ჩაჰკრა ერთი-ორჯერ ნისკარტი. ეს რომ დაინახა მელიამ, ვეღარ მოითმინა და აღტაცებით დაიძახა:

— შენ კი გენაცვალე, მამალო, მაგ წითელ ბიბილოში! მაგრამ ისევ ბუნებამა სძლია.

— რა გემრიელი იქნება შენი ჩიჩია!—გაიფიქრა და გადაწყვიტა კიდეც ჩაიკდოს სელში როგორმე ბედნიერი შემთხვევა და ეწვიოს არჩილის საქათმეს.

II

მელია აჩქარებით სოროსაკენ მიცუნცულებს; რაღაც მძიმე წინაგრძნობა აწუხებს, გულს უღრღნის. ნეტა რა უნდა მოხდეს? ნუ თუ შესაძენსა და უკანასკნელ შვილს მოსტაცებენ? მეტად უბედური წელიწადი დაუდგა წრეულს: თუმცა მეუღლის დაღუპვა დიდი უბედურობაა, თქმა არ უნდა, მაგრამ ორი შვილის ერთად დაკარგვამ კინაღამ სიცოცხლე მოუსწო. წარსულის მოგონებამ მელია გააბოროტა. ადამიანი რო დაჰსჯედროდა ახლა მოძავალი, სწვდებოდა ნამდვილად ეელში. დასამტკიცებლად ამისა კბილები დაკრიჭა.

— გამჩენო, შემიბრალე! ნუ დააბლებ ჩემ ერთადერთ შვილს, ჩემ ტუჩიას!

მივიდა, ეცა სოროში აქეთ-იქით, შემოირბინა ეველა კუნჭული, შესვაღლ-გასვაღლი, მაგრამ კვალიც კი არსად იყო შვილისა. აღსრულდა წინაგრძნობა. შეუბრალეებელმა ადამიანმა უკანასკნელ ნუგეშსაც გამოასაღმა. ცრემლები მოვრია მელიას თვალებში, დაზაღუპით წამოუვიდა მოგრძელებულ ცხვირზე; მაგრამ ეს გულის სისუსტე მხოლოდ წუთიერი იყო.

— რითია, რითი,—გაიფიქრა,—ადამიანი ბუნების მეფე?! მომეზარა და წამართვა ერთადერთი შვილი! ეს სომ ჩვენში ქურდობად ითვლება, რომლისთვის ზასუსი უნდა აგო! თუ აგრეა, შე ვიცი! დღეის შემდეგ შენი დაუღალავი მტერი ვარ! არ ვიცი—რადა, მხოლოდ დედის დამწვარი გული მეუბნება, რომ ჩემი ტუჩია სძაბკელ არჩილის ოჯახშია, მის განებივრებულ ბიჭუნას გასართობად. გადაგიხდი, ვუფიცავ, გადაგიხდი, არჩილ, დაუფასებელ დანაკლისს!

III

გავიდა ამის შემდეგ ერთი კვირა. არჩილის ეზოს ფერი ეცვალა, მეტი სიცოცხლე დაეტეო, რადგან ფრინველს, ვეება ბებერ კუს და წითელ-თვალა ბაჭიებს მიემატა ზაწია მელა.

მეტხარა მარტია წამოსკუჭებია ზურგზე მოთმინების გუდას
კუს და წამ-და-უწუძ ჩხავის სულელურად:

— მელა, მელა, მელა!—ეს ახლად ნასწავლი სიტყვაა.

მართლაც, არჩილის ბიჭს გოგლოს უსის კალთაში საბ-
რლო მელა. კიდეცაც საბრლო! დარდობს, რომ დედას დაა-
შორეს; მაგრამ რას გააწუძებს! თუცა კარგად აჭმევს, მაინც
უბედურია, რადგან სამეტანს სტანჯავს: სან დაბმული ჭევით,
სან დამწვევადელი; უკვირიან კიდეც. რისთვის? ვინ იცის!
რომ არ ესმის საცოდავს ადამიანის ენა! ნეტა აცალონ მაინცა,
რომ ისწავლოს ეველაფერი! დედისაგან გაგონილი აქვს, რომ
მათი გვარი ნიჭს მოკლებული როდია. ეჭ! უკვირის აიტანდა
კიდეც როგორმე! ვაი მისი ბრალი, რომ სცემენ; და აი რო-
გორ მოსდა ეს ზირველად: საღამო იყო, არჩილს სტუმარი
მოუვიდა. მელა ოთახში იწვა ტანტ ქვეშ. ამ დროს მოესმა
უკვირილი, გამეძდა და ადგილიდან არ იძვროდა. თურმე, ნუ
იტყვი, მოსულს უნდა აჩვენონ. გამოათრიეს. მაგრამ სტუ-
მარმა ხელი რომ გადაუსვა, ღრენა დაუწყო: ეზოთირა აღბად
უცხო ადამიანის აღფრსი; როგორ თუ სმა ამოიღეო,—ურტყეს
და ურტყეს.

ამ ფიქრებში იყო გართული, როდესაც გვერდზე აუარა
წიწილამ; ტუჩიამ გააეოლა თვალები; სჩანს, გამოელვია მო-
ნადირის ბუნება. ეს შეუძნეველად არ დარჩა.

— ჰაი, შე გაიძვრავ! დასეთ ამას, როგორ გაიელვა წი-
წილასზე ეშმაკური თვალები!—სთქვა გოგლომ და თავში ჩაუ-
კაკუნა.

— ღმ-მ-მ!—იყო ზახუსი.

— წივ-წივ!—დაიწივლა წიწილამ, ახლოს რო დაინახა
მელა დაბრიალებული თვალებით.

მიუსტა ამ დროს ბრაზიანი აბურმგნული მამალი და
ცხვირში ჩაუნისკარტა.

— გამჩენო! — გაიფიქრა, — როგორ ვითმინო ამდენი მძევ-
რაცხოვო! განა მე მამალმა უნდა დამიბრძოვოს?! — რომ ეს
შეურაცხოვება, მისთვის ეჭვს გარეშე იყო.

— ჭუ, ჭუ, ჭუ, — წაიწია უცნაურ ცხოველზე ზაწია
ლეკმა.

— ღმ-მ-მ! — თამამად გასცა ზასუსი მეღამ მტერსა და კბი-
ლები დაუკრიჭა, რადგან იცოდა, ჯერ ვერაფერს ერზოდა,
თუმცა გულში ასლავე ებადება მისი მომავალი ღონის ზატი-
ვისცემა.

— მხეცო, არ დადგები! როდის შეჩვენები აქაურობას? — გაი-
სმის გოგლოს პრისხანე ხმა. ამ დროს, თითქოს გან-
გებ, ჩამოუვლის ეანწებიანი აბურმენული მამალი, და ტუჩია
იძულებულია დაუმორჩილდეს ძალას და თვის მწარე ბედი-
ბაღს.

IV

წენარი ბინდი დაეშვა დედა-მიწაზე. სოფელში გაისმოდა
გლეხთა სიძღვრები, ხან მხიარული, ხან ნადვლიანი. ზოგი
წკრიბლა ხმა უცებ სწეებოდა, თათქოს მბრწყინავი ვარსკე-
ლავი ჩავსვენაო.

ზატარა ტუჩია ეზოში წამოწოლილა და ღრმა ფიქრებს
მისცემია. შეეჩია აქაურობას, თავისუფლებაც მიიღო, მაგრამ
მაინც უბედურადა გრძნობს თავსა. ლაღად ტეეში ცხოვრება,
თავებზე ნადირობა, დედის ტკბილი ალერსი — გადაექცა მიუ-
წდომელ ოცნებად. ამ დროს დედა მისი არჩილის ეზოს მოა-
დგა. თუმცა მოსვლის მიზანი საქათმე იყო, მთელ სახლ-
კარს დაუწყო თვალთვლება, იქნება სადმე დაკარგული შვილი
აღმოჩნდესო. არც მონტეუდა: ტუჩიამ იგრძნო ეზოსეის დასმა-
რებით ნათესავი, ძირობინა ღობესთან და, დაინახა თუ არა

თავისი მშობელი, მაშინათვე მის წინ გაჩნდა. დედაშვილი მსურვალე აღერსი ერთის წუთის საქმე იყო, რადგან დრო ძვირად ჰქონდა. ბედნიერი ძალე გაუდგნენ გზას და ისეთი სიფრთხილით იძვროდნენ, რომ მათ მოძრაობას არწივის მახვილი უურიც ვერ გაიკონკრებდა.

— იღბლიანი უოფილა ი უოელოჩინა მამალი, რომ გადარჩა ჩემს აღმასის კბილებს! — ჭფიქრობს პელია-დედა.

— შევჩივლებ დედან, აბურძგნულ მამალსე ჩემი ჯადერი ამოიყაროს! — გადისწევითა ტუჩიამ.

მიცუნცულებენ დედაშვილი თავადადუნულნი, მიცუნცულებენ. აი, სოროც ახლოა.

— ნახვადის, არჩილ! ჩემო გოგლო! — ჭფიქრობს ტუჩიამ. — ნუ ინადული: დაუბრუნდები ისევ, მაგრამ ძვირად დაგიჯდება ჩემი დაბრუნება!

დავ. კილოსანიძე.

ვასო და გაყაყი

I

აზაფხულის დილა იყო,
მოწმენდილი, მშვენიერი;
ბრეშბარეს გადაჭკროდა
თვალწარმტაცი ოქროს ფერი.

მოკაძკაძე წელისა ჭავლი
შის სხივებსე ბჭევრიანდება;
ჭრელ ევაჟილთა ნაწი სუნი
მთად და ველად ტრიალებდა.

ცის სივრცეში ანცი ჩიტი
ფრთას სწურავდა, სრიალებდა,
წეაროს ჩანგი მოეძარტა,
საამურად ჩქრიანლებდა.

ვევლა, გარედ გამოსული,
შეჭსაროდა ბუნებასა
და გულწრფელად მიუძღვნიდა
მადლს და ქებას განგებასა.

II

ამ საერთო ნეტარებას
არც ბაჟაყი დაჭკლებოდა;
წელის ნაწირად გამუსილი,
მწვანე ველზე სტუნაობდა.

ხან მზეს თვალებს უსწორებდა,
 ხან ჰკოცნიდა მწვანე ბაღასს;
 ხან დიდ მუცლით გაეკროდა
 ქვიშასა და შავსა ტალასს.

ნეტარებდა დიდ-მუცელა,
 მასაც ეგრძნო გაზაფხული,
 გულში მტკიცედ ჩაენერგა
 შვენებისა სიუვარული.

როგორც ეველას, მასაც სწეურდა
 სასიცოცხლო წყაროს წვალი,
 დასტოდა და ნაჟარდობდა
 დიდ-მუცელა შესაწვალი.

III

ბუნების ამშვენებასა
 ვასოც კარგად გაეუვაზა.
 მინდორ-ბაღში ნაჟარდობდა,
 უინა ძაღლიც ჰქავდა თანა.

უცებ წელისკენ ჩაირბინა,
 ცივი წყალის დასაღვებად,
 თან სიძღერა შემოსძასა,
 სასიამოდა, მოსალხენად.

მაგრამ შესდგა... თვალი მოჰკრა
 მოსტუნავე დიდ-მუცელას;

უცებ თავი მიანება
 თავის ლექსებს ჭ სიძღერას!

—ოჰ, ბაეაუი, ეს წეუული,—
 მსწრაფლ გადასტა, დაიძახა,

და უეცრივ, იმავე წუთში,
მისი მოკვლა განიზრახა.

წამოავლო დიდ ქვას ხელი,—
—სად წამიხვალ ახლა კიო;
საზიზღარი ბაყაუი ხარ,
შენ გჯობია გველ-ხელიკიო.

მოიქნია, რაც შეეძლო,
დაახლა დიდ-მუცელას;
რითაც ძან გაიხარა
და მიეცა შვება-ღსენას...

იმ საცოდავ უიუიანს კი
თავს დაეცა შიშის ზარი,
მსწრაფლ ისეკუნა დიდ მორევში,—
ძან გაუღო სსნისა კარი.

ცოტაც გაწედა, ის საბრლო
არ შეიქნა მსხვერწლი ქვისა;
მაგრამ აღბად მასაც სწეალობს
მაღლი ძაღალ გამჩენისა!..

IV

წამოვიდა ვასო სახლში,
უკან მოსდევს თვისი ფინა;
შორით მოჰკრა მამას თვალი,
მსწრაფლ იმასთან მიიღბინა.

— მამა, მამა! წეაღთან ვიეავ,
იქ ბაყაუი დაუინახე;
ქვა მოვსძებნე, მოუქნიე,—
საიქიო დაუანახე.

— რა გასარებს, შე ცუდლუტო,
არ გრცხვენია, ეგ რომ ჰქენი?!.
რას ერჩოდი საწყალ ბაეაეს,
რად დაუესე მოკლე დღენი?..

სასლში იუაგ, ნურსად წახვალ,—
ამ საათში დავბრუნდები;
წელის ზირად რომ ბოსტანი გვაქვს,
იქ წავალ—შენც წამომყევბი.

ხახვის კვლები სამარგლი გვაქვს,—
მიგ ბალახი გარეულა;
ნესე-სახამთრო, მოურწეველად,
გადამჰგნარა, დალეულა.

შენ კი ბაღსა რომ გააწეე,
რათ არ უსხამ წეალსა იას?
ხომ არ გინდა, რომ საკბილოდ
გადაექცეთ ძატლს და ჭიას?!

— ძან კარგი, ძაძა ჩემო,
არსად წავალ, გელოდები;
თან ისინიც წავიუვანოთ,—
თაპრო, ღიზა,—ჩემი დები.

V

დიდხანს იყო წელისა ფსკერზე
გარინდული დიდ-მუცელა,
შიშისაგან იმ საცოდავს
ჩავარდნოდა ზირში ენა...

შემდეგ ცოტა აზრს მოვიდა,
გახსილა ნელა თვალი;

ფრთხილად მადლა ამოცურდა,
 გაიგებია ძლივას კვალთ.

კვლავ შეხედა მადლა ზეცას,
 ჩამოსცვინდა ცრემლი მწარე.
 სთქვა: რისათვის გააჩინა
 დმერთმა ტურფა არე-მარე.

რას შერჩიან, რათ არ უნდათ,
 რომ მეც დავსტებე, ვინებარო;
 და მოკლე დრო სიცოცხლისა
 მსიარულად გავატარო?!..

ეჰ, რაც ღვთისგან მიწერია,
 მაინც ისე აღსრულდება;
 რაც შეწყვეა, დე, შეწყვიოს, —
 ჩემისთანა ბევრი ჰყვდება.

სთქვა, და ნაპირს გამოვიდა,
 ჭირის ოფლი მოიწურა;
 მაგრამ ველზე ვეღარ დარჩა,
 იქვე ბოსტანს მიაშურა.

შეიზარა იქაც კრძალვით,
 გადახტა ხახვის კვალსა;

ჭიებს ელახავს დაუნდობლად
და უშეგებს ბუჩებს თვალსა.

შემდეგ ვასოს ბაღში ჩასტა,
ბუცლით ტყაზე გადინა;
დაერია ჭია-ღუას,
ზურგზე მტვერი აადინა!

დასტის ჩვენი დიდ-ბუცეღა,
მუსრსა ავლებს მავნე მწერებს...
თუ არ იგი, ერთი მარქვით,
მათ რომელი მოიგერებს!..

VI

— აბა, ვასო, სომ მზადა ხარ. —
უთხრა მამამ, რა დაბრუნდა, —
— წამო ჩქარა, სომ გითხარი,
რომ ჩვენ ბოსტანს მოვლა უნდა!..

ვასომ დებსაც დაუძახა, —
შეიკრიბნენ ერთად ვეღლა;
სიცილით და სიმღერებით
მამას გაჰყვნენ ხელა-ხელა:

რა მივიდნენ, მამამ დინჯად
გამოაღო ბოსტნის კარი,
შვილებს უთხრა: წუნარად, არც კი
შეანძროთ ბუჩქის ნარი...

ჩუმად მოძეკთ: ორი ბიჯით
მამამ რომ წინ წაიწია,

შეხერდა და ანცი ვასო
 თავისაკენ მიიწვია.

— ჰხედავ შენს ბაღს?.. დაბეჭერდი,
 ვინ ევლეება თავსედ იებს?
 ვინ არის, რომ ხარბად ჰელაბავს
 ბოსტნეულის მტერსა ჭიებს?

— ძაძა, ეგ ის ბაუაუი,
 წელან ქვა რომ დავაზილეს;
 მე შეგონა უბევ მოვკალ,
 შავს ტალახში ამოვზილეს!..

— ჰო და, შვილო, ხომ უეურებს,
 ვინ ეოფილა დიდ-მუცელა,
 თუ არ ეგა, ვერაუერს ვერ
 გავაწუბოდიო მე და შენა.

შენსა ბაღჩას აქამდისინ
 გახსმობდა მატლი, ჭია;—
 თავს მიღს მწარედ ჩაქინდრავდა,
 შენ რომ გიეგარს, იგი ია.

ჩვენს კვალში კი ერთი სახვიც,
 მკონი, აღარ დარჩებოდა...
 ერთი სიტყვით—ეს ბოსტანი
 საცოდავად დასჭკნებოდა.

შენ კი, წელან, ხომ კი განსოვს,
 რა ამბავი მოძახარე?..
 იძახოდი: ერთსა ბაუაუს
 ვაღურევიე ცრემლი მწარე.

VII

ვასო იდგა, კრინტს ვერ სძრავდა,
უეურებდა თავის იას
და ნელ-ნელა იწმენდავდა
სველ ლოეას და თვალს ცრემლიანს.

— უკაცრავად, მამა ჩემო,
ვერძობ შეცდომა ჩავიდინე,
რომ საცოდავ დიდ-მუცელას
ზურგზე მტვერი ავადინე.

ამას შემდეგ აღარ ვიხამ,
ზატისა ვსცემ ბაეასო,
სულ ეოველთვის დავაფასებ
მაკის დიად ამაკსო.

— ჩვენც, ჩვენც მარად გვეუვარება,—
ვასოს დებმაც დაიმახს,
გამოუდგენ დიდ-მუცელას,—
მისი კოცნა განიზრახეს!..

— ჰო და, მაგრე, — უთხრა მამამ, —
მრწამს, რომ სიტყვას აასრულებთ...
ისიცა მრწამს, რომ მარცელასა
საღამოდის დაასრულებთ.

წაიკუსნენ ეველა ერთად,
მუშაობას მიჰყვეს ხელი;
თან საამოდ დაჰმღერიან,
იძახიან: ჰერი, ჰერი!..

VIII

გაზაფხულის საღამოა,
მოწმენდილი, მშვენიერი;

არე-მარეს გადამკურია
თვალ-წარმტაცი ვარდის ფერი.

მოკამკამე წელისა ჭეული
ვერცხლის ფერად თრთის, ბრჭყვიალებს,
ჭრელ უვაჟილთა ნაზი სუნი
მთელ მიდამოს დასტრიალებს.

ცის სივრცეში ანცი ჩიტი
ფრთხასა სწურავს, დასრიალებს;
წეაროს ჩანგი მოუძართავს
მოლიკლიკებს, მოჩქრიალებს.

უველა გარედ გამოსულა,
შექნარიან ბუნებასა,
და გულ-წრფელად მიუძღვნიან
განგების ძალს მადლს, ქებასა!

დ. ელიოზიშვილი.

მ. მ.

ზურო

(ხალხური ზღაპარი)

ყო და არა იყო-რა,—ღვთის უკეთესი რა იქნებოდა,—იყო ერთი სურო, თავისი სელობით სახელ-განოქმული. ჰუაჟდა ერთი ვაჟი. შვილმა კარგად შეისწავლა მამის სელობა და სძირად, როდესაც სურო რაიმე სამუშაოს აიღებდა, შველოდა მას.

გაიარა დრო და ქაშმა. სუროს ვაჟი ასაკში მოვიდა. მამამ მოინდომა მისი დაქორწინება, მაგრამ არცერთი ქალი არ აღმოჩნდა ისეთი გონიერი, რომ სარძლოდ მოსწონებოდა. ერთხელ სურო დაფიქრებული სამუშაოდან მინისაკენ მართო მიდიოდა. გზაში ერთი ჭაბუკი შესვდა. მათ ერთმანეთი სათვის „გამარჯობა“ არ უთქვამთ და ისე უბრად გზა განაგრძეს. გზაში ტყე უნდა გაეზრათ. ცოტა ხნის შემდეგ მათ შორის ტყბილი საუბარი გაიმართა. როდესაც ლაპარაკი გაათავეს, სურომ უთხრა ჭაბუკს:—მშაო, ან შენ გამარტეი სილა, ან შე გაგარტეამო. ჭაბუკს შეეშინდა და უთხრა:—სომ არ სუბრობო? სურომ ჰასუსი არ მისცა. ტყეში რომ შევიდენ, სურომ ისევ უთხრა: მშაო, ან შენ გაიჩინე მშა, ან შე გავიჩინო. ჭაბუკი ამ სიტყვებმა უფრო გააცვიფრა და უთხრა:—კაცო, შენ მარსე სომ არა ხარ?! ამ შუაგულ ტყეში მშა როგორ უნდა გავიჩინო! სუროს არც ამასე უთქვამს რა, და გზა განაგრძეს.

ერთი დღის სიარულის შემდეგ ტყვიდან გამოვიდნენ და სოფელში შევიდნენ. სოფელში რომ შევიდნენ, დაინახეს,— მკვდარს მიასვენებენ. სურო მიუახლოვდა ხალსს, ჰკითხა ერთ კაცს მკვდრის ვინაობა და დაუმატა:— მთლად სომ არ მომკვდარაო? კაცმა სიცილი დაუწყო სუროს და უთხრა:— შენ ხეირო, თითქოს ვერა ხედავდე— მთლად მოკვდა, თუ ნახევრადო. სურო სმა-ამოუღებელიც გამოიდა იმ კაცს და თავის თანამკზავრ ჭაბუკთან სოფლისკენ გაემართა. ჯვარედინ გზას რომ მიუახლოვდნენ, ჭაბუკი გამოემშვიდობა სუროს და სხვა გზას დაადგა. სურო შეუმჩნევლად მას უკან გაჰყვა.

უსებ ჭაბუკი შედგა ერთ ზატარა ქოხთან და ვიღაცას დაუმახა. ქოხის კარები გაიღო და ჭაბუკი შიგ შევიდა. სურო ამოეფარა ქოხის ერთ კუთხეს, სდაც ერთი ზატარა ჭუჭრუტანა დაინახა. აქიდან მან გაარჩია ქოხის უბრალო მორთულობა და კერასთან მჯდომი ორი ადამიანი. ერთი მათგანი ცნობილი ჭაბუკი იყო, მეორე კი ჩვიდმეტ-თვრამეტი წლის ქალი. ჭაბუკი მოუუვა ეოვგელივეს, თუ რა ნახა მოკზავრობის დროს, უთხრა სუროს ამბავიც.

— დაიბა,— უთხრა ჭაბუკმა ქალს,— მკზავრობაში შემხვდა ერთი კაცი და მითხრა:— ძმაო, ან შენ გამარტუი სილა, ან მე გაგებრტეპო. ამისსენი, თუ რას ნიშნავს ეს სიტყვებიო.

ქალმა ჰკითხა: იმ კაცისთვის, როდესაც შეხვდი, „გამარჯობა“ სომ არ გითქვამსო?— არა,— მიუგო ძმამ. მაშინ დამ უთხრა:— აი, სწორედ ეს უთქვამს:— ან შენ მითხარი „გამარჯობა“, ან მე გეტყვიო.

— შემდეგ,— უთხრა ისევ ძმამ,— როდესაც ტყეში შევედით, მითხრა:— ძმაო, ან შენ გაიჩინე ძმა, ან მე გავიჩინო. დამ ჰკითხა:— ხელში ჯოხები სომ არ გტერიათო? ჭაბუკმა უპასუხა:— არაო. მაშინ დამ უთხრა:— იმ კაცს ჯოხებზე უთქვამს,— ან შენ გამოთაღე ჯოხი, ან მე გამოვთლიო.

— როდესაც ტუიდან გამოჰყვით, — უთხრა ჭაბუკმა: — დაჰყი-
 ნახეთ — მკვდარს მიახვენებდნენ. ჩემი თანამგზავრი მიუახლოვდა
 ხალხს და ერთ კაცს ჰკითხა: — მთლად სომ არ მომკვდარა?
 კაცმა სიცილი დაუწყო: ვერ უუწერებ, შე ოხერო, მთლად მო-
 კვდა, თუ არაო?

მაშინ დამ უთხრა:

— იმ კაცს მართალი უკითხავს. უკითხავს — მკვდარს შვილი,
 ან შვილი-შვილები სომ არ დარჩენიაო. თუ მკვდარს შვილი, ან
 შვილი-შვილები დარჩა, ის მთლად მკვდარი როდიაო.

სურო მათ საუბარს გულმოდგინედ ისმენდა. ქალის ასე-
 თი გონიერი სიტყვები ძლიერ მოეწონა. განიზრახა,
 რათაც უნდა დაჯდომოდა, ეს ქალი რმლად წაეყვანა. ამ ფი-
 ქრების შემდეგ მივიდა ქოხის კარებთან და დააკაკუნა.
 ჭაბუკმა კარი გაუღო, და როცა დაინახა სურო, საშინლად
 განცვიფრდა. მიიწვია სასაღამუო. სურო შესვლისთანავე მიახერდა

ქალს, რომლის სილამაშემ კაიტაცა. სურომ უამბო ჭაბუკსა და მის დას, რისთვისაც მივიდა და უთხრა ქალს:—რადაც უნდა დამიჯდეს, რძლად უნდა გაგხადო.

ჭაბუკი და მისი და დასთანსმდნენ, და ორივე და-ძმა სურომ წაიუვანა თავის სახლში, სადაც ქორწილი გადიხადეს. გაიარა რამოდენიმე წელმა. იმ ქვეყნის მეფემ, სადაც სურო ცხოვრობდა, შეუკვეთა სუროს გაგვეთებია მისთვის ისეთი სასახლე, რომლის მშენებელი არსად არ ეოფილიყო. სასახლეს ქარის წისქვილსავით უნდა ეტრიალა. სურო და მისი შვილი დიდის გულმოდგინებით შეუდგნენ სასახლის აშენებას. ააგეს შესანიშნავი სასახლე, რომელიც განუწყვეტლივ ტრიალებდა. მეფეს ძლიერ მოეწონა სასახლე. მოინდომა სუროს დიდი საჩუქრებით შინისკენ გასტუმრება. მაგრამ ეჭვი შეეპარა; იფიქრა: სურო რომ ცოცხალი გაუშვა, ადვილი შესაძლებელია სხვა ქვეყნის მეფემ მიიწვიოს და ასეთი სასახლე მასაც გაუკეთოსო. მას კი უნდოდა, რომ მის გარდა სხვას არ ჰქონოდა ასეთი სასახლე. ამიტომ მეფემ გაიგლო გულში სუროსა და მისი შვილის სიკვდილი. მეფე დაგვიტხა თავის ვეზირებს. ვეზირებმა ურჩიეს, სიკვდილით დასჯის მაგიერ, სუროსა და მისი შვილისათვის ხელები მოეკვეთინებინა. მეფეს ეს რჩევა ძლიერ მოეწონა და გადასწყვიტა, რომ სხალ დილით ორივესათვის ხელები მოეკვეთინებინა. სუროს ეს ამბავი ერთმა კარის-კაცმა უამბო, და დაუმატა:—როგორმე გათენებამდის თავს უშველო.

ქიშურისპირელი

(დასასრული იქნება)

შაქარა

(წარმოდგენილი ნინო ღვინაშვილის მიერ)

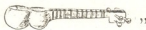
პირველი უსმო ასოა
მეორე რიცხვის სახელი;
ორივე ერთად ფრინველია;
აბა შიშნარ მის სახელი.

რეკუნი

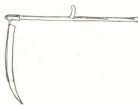
(წარმოდგენილი დ. ელიაშვილის მიერ)

კრისტეს დაბადების
დღესასწაულს რა პქეია?

ხელოვნურად გაყვანილი მღინარე
ბალ-ვენახების მოსარწყავი.

ს

მე-10 №-ში მოთავსებულ შარადის აღსნა:

დილით შვიდ საათზე უნდა ადგე.

1915 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ

„ნაკადული“-ზე

წელიწადი მეთვრამეტე

ჟურნალი ნაკადული გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12 წიგნი** „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

36 სურათი ნაკადულის 1-ლ გვამდზე.

საჩუქრად 1915 წ. მიეცემა მხოლოდ ორივე გამოცემის წლიურ ხელის მომწერლებს წიგნი: დასურათებული „ხალხური ზღაპრები“, —სამეცენტრალში შეკრებადი იოსებ ყიფშიძის მიერ.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მან. ნახევარ წლით—3 მან., ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის **24 წიგნი—3 მ.**, მოზრდილთათვის **12 წიგნი—3 მან.**, ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილიადაც.

სახლვარ გარედ: ერთი წლით 7 მ., ნახევარი წლით 4 მ.

ვსთხოვთ ხელის მომწერლებს თუ ჟურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გეაცნობონ და ადრესის გამოცვლა დროზე შეგვატყობინონ. ადრესის გამოსაცვლელად—40 კ. შეიძლება მარკებით გამოგზავნონ.

ხელის მოწერა მიიღება

ტფილისში— „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვილის სახლი, გოლოვინის პროსპ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский пр. № 8. შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან, № 2. და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქ. **ქუთაისში**—ისიდორე კვიცარიძესთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. მთაფარიშვილთან. **სამტრედიასში**—ვლ. ნაცვალაძესთან. **ფოთში**—თეოფილე კანდელაკთან დაკ. თელიასთან. **ბათუმში**—ტროფიმ ინსარაძესთან, ფოსტაში, ღ. ანასტასია ლომინაძესთან. **ოზურგეთში** ღ. ლანჩხუთში—ლევო იმნაძესთან. **თელავში**—ვანო პაატაშვილთან. **ახალციხეში**—კონსტანტინე გვარამაძესთან. **ბაქოში**—ნინო გელაშვილთან. **გორში**—ნინო ლომაშვილთან და ქეთევან ჯავახიშვილთან. **ჭიათურაში**—ივ. გომელაურთან. **ერევანში**—კ. ოდიშარიასთან. **აღე-ქსანდროპოლში**—ს. შატბერაშვილთან. **ნახიჩევანში**—სამ. მარჯანიშვილთან. **ხონში**—მ. ი. ჭავჭავაძესთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე
გამომცემელი მ. პავლე იოსების-ძე თუშანიშვილი.